

Samvær med tilsyn etter barneloven § 43 a – veiledende sjekklister

De nye reglene gjelder for saker innkommet til retten etter 1. januar 2014.

Vilkår og avgrensninger

Pålegg om samvær med tilsyn av offentlig oppnevnt tilsynsperson kan bare gis der "særlege høve" og "barnet sine behov" taler for det, jf. barneloven § 43 a første ledd.

Samvær med tilsyn må avgrenses mot ulike former for sakkyndig bistand med sikte på utredning av en foreldretvist etter barneloven. Ordningen skal heller ikke brukes der det er behov for å prøve ut en samværsavtale etter barneloven § 61 første ledd nr. 7. Tilsynsordningen skal videre avgrenses mot oppgaver som kun innebærer å føre en særskilt kontroll med samværsforelder, og det å følge opp andre vilkår som retten måtte ha fastsatt med hjemmel i barneloven § 43 tredje ledd første setning. Se mer om dette Prop. 85 L (2012-2013) punkt 8.3.4.3.

Forhåndskontakten

Før retten gir pålegg om samvær med tilsyn, skal den innhente en konkret vurdering fra den kommunale barneverntjenesten (ved beskyttet tilsyn) eller Bufetat ved regionkontoret (ved støttet tilsyn) om hvordan pålegget kan gjennomføres, jf. barneloven § 43 a fjerde ledd.

Formål:

- Å gjennomgå og avklare forhold som gjelder den praktiske gjennomføringen av pålegget.

Praktisk:

- *Når?* Forhåndskontakten vil i praksis ofte gjennomføres under hovedforhandling eller forberedende rettsmøte. Det kan også være aktuelt å ta kontakt i forkant av rettsmøtet.
- *Hvem?* I tilsynsforskriften § 5 første ledd er det bestemt at det normalt er barneverntjenesten i den kommunen der barnet bor fast som skal oppnevne tilsynsperson ved beskyttet tilsyn. Kontaktperson i kommunen vil framgå av kontaktliste som den enkelte kommune er bedt om å sende sin lokale tingrett og lagmannsrett. I § 7 første ledd sies det ikke noe om hvilket regionkontor i Bufetat som er ansvarlig ved støttet tilsyn, men det er naturlig at dette er regionkontoret der samværet skal gjennomføres. Hvem som er kontaktperson ved regionkontorene framgår av kontaktliste utarbeidet av Bufdir.
- *Hvordan?* I Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets (BLD) veileder til barneloven § 43 a heter det under merknadene til § 2 tredje ledd at forhåndskontakten kan gjennomføres både muntlig og skriftlig.
- *Hvor raskt?* Det kan forventes umiddelbar tilbakemelding per telefon fra regionkontoret i Bufetat/kommunal barneverntjeneste på generelle spørsmål som ikke er betinget av lokale variasjoner. Slike konkrete spørsmål må eventuelt avklares nærmere med det aktuelle familievernkontoret/den aktuelle tilsynspersonen før regionkontoret/barneverntjenesten kan gi endelig tilbakemelding.

Aktuelle spørsmål å ta opp under forhåndskontakten:

- Tidspunkt for samvær
 - Ansvarlig myndighets synspunkter der det er aktuelt å fastsette bestemte tidspunkter for samvær i pålegget.
 - Ansvarlig myndighets synspunkter der det er aktuelt å fastsette samvær utenfor tilsynspersonens normalarbeidstid.
 - I hvilken grad vil fastsettelse av tid for samvær kunne vanskeliggjøre eller forsinke gjennomføringen av pålegget?
- Sted for samvær
 - Vil ansvarlig myndighet kunne stille med egnede lokaler?
 - Ansvarlig myndighets synspunkter der det er aktuelt å gjennomføre samværet på et bestemt sted.
 - I hvilken grad vil fastsettelse av sted for samvær kunne vanskeliggjøre eller forsinke gjennomføringen av pålegget?
- Hvor lang tid kan det forventes å ta før tilsynet er etablert?
- Barnets behov
 - Har barnet spesielle behov som må ivaretas, bør ansvarlig myndighets synspunkt på hvilke utfordringer dette vil reise ved gjennomføringen av samværet innhentes. Er det for eksempel forhold i saken som stiller særlige krav til tilsynspersonen?
- Tolk
 - Hvis det er behov for tolk, hvilke utfordringer reiser dette og hva vil konsekvensene være?
- Bistand fra tilsynsperson ved henting og bringing
 - Hvis det er behov for bistand fra tilsynsperson, hvilke utfordringer byr dette på?
- Aktuelle tilsynspersoner
 - Hvis det er personer i omgangskretsen som kan være aktuelle som tilsynspersoner, bør dette tas opp med ansvarlig myndighet.
- Andre personer til stede under samvær
 - Der det er aktuelt at andre personer er til stede under samværet utover samværsforelderen, bør ansvarlig myndighet gis anledning til å komme med sine synspunkter på dette.

Påleggets innhold

Retten skal i pålegget fastsette om det skal være beskyttet tilsyn eller støttet tilsyn, jf. tilsynsforskriften § 2 første ledd.

Pålegget skal begrunnes, jf. barneloven § 43 a femte ledd. Begrunnelsen gis i dom, i kjennelse om foreløpig avgjørelse etter § 60 eller i hevingskjennelse ved rettsforlik.

Pålegget skal fastsette de vilkårene som er nødvendige for gjennomføringen av tilsynet, herunder timeantallet og varigheten, jf. barneloven § 43 a andre ledd og tilsynsforskriften § 2 andre ledd. Listen ovenfor med spørsmål som det kan være aktuelt å ta opp ved forhåndskontakten med ansvarlig myndighet vil kunne være veiledende for hvilke bestemmelser som bør tas inn i pålegget.

Informasjon til partene

- Partene bør gjøres oppmerksom på at samværsforelderen må kontakte ansvarlig myndighet som fastsatt i pålegget for å iverksette tilsyn, jf. tilsynsforskriften § 3.
- Der pålegget er fastsatt i dom, bør partene gjøres oppmerksom på at avgjørelsen må være rettskraftig før den kan iverksettes.
- Partene bør videre gjøres oppmerksom på at et tilsynsår beregnes fra dato for første gjennomførte tilsyn og følger således ikke kalenderåret, jf. merknadene til tilsynsforskriften §§ 4 andre ledd og 6 andre ledd i BLDs veileder om barneloven § 43 a.
- Partene bør orienteres om at ansvarlig myndighet kan utfylle og presisere rettens pålegg når dette er nødvendig for å kunne iverksette tilsynssamværet. Dette kan for eksempel være å fastsette tid og sted for samværet der dette ikke er gjort i pålegget, jf. merknadene til tilsynsforskriften § 7 i BLDs veileder om barneloven § 43 a.
- Partene bør også orienteres om at det offentlige dekker utgiftene til tilsynet, herunder kostnadene ved bruk av tolk der dette er nødvendig, jf. barneloven § 43 a sjetten ledd.

Vedlagt følger en mal for et informasjonsskriv som kan legges ved avgjørelsen der retten gir pålegg om samvær med tilsyn.

Domstoladministrasjonen og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, november 2014.

Informasjon til partene – samvær med tilsyn etter barneloven § 43 a

Initiativ til iverksetting av samvær med tilsyn

Samværsforelderen må kontakte ansvarlig myndighet som fastsatt i pålegget for å iverksette tilsyn, jf. forskrift om tilsyn etter barnelova § 3.

Når kan samvær med tilsyn tidligst iverksettes?

Der pålegget er fastsatt i dom, må dommen være rettskraftig før den kan iverksettes. Dommen er rettskraftig først når ankefristen er utløpt. Pålegg fastsatt i midlertidig avgjørelse etter barneloven § 60 kan iverksettes når kjennelsen er forkynt. Pålegg om samvær med tilsyn fastsatt i hevingskjennelse etter rettsforlik kan iverksettes straks.

Beregning av tilsynsår

Et tilsynsår beregnes fra dato for første gjennomførte tilsyn og følger således ikke kalenderåret.

Adgang til å utfylle og presisere pålegget

Ansvarlig myndighet kan utfylle og presisere rettens pålegg når dette er nødvendig for å kunne iverksette tilsynssamværet. Dette kan for eksempel være å fastsette tid og sted for samværet der dette ikke er gjort i pålegget.

Kostnadene ved tilsyn

Det offentlige dekker utgiftene til tilsynet, herunder kostnadene ved bruk av tolk der dette er nødvendig.